

Werkgroep Scholen in 2025

2025 was weer een succesvol jaar. Naast een toenemende belangstelling voor waterexcursies stond een afnemende vraag naar andere excursies en een afnemend aantal actieve schoolgidsen. Opnieuw deden we mee aan de Bodemdierendag in Ede.

Diverse verslagen zijn te vinden op de website onder <Nieuws>, onder <Verslagen van activiteiten> en in de Groene Gids.

De uitgevoerde activiteiten met scholen

Met 47 (51 in 2024) uitgevoerde buitenlessen hebben we afgelopen jaar ongeveer 1200 basisschoolleerlingen mee kunnen nemen naar buiten. Helaas werden daarnaast nog 2 geplande excursies afgezegd bij gebrek aan vervoer.

	Maand/seizoen	Aantal scholen	Aantal groepen
Wilgen knotten *	januari	1 (3)	2 (3)
Hei opschonen *	maart	3 (1)	3 (2)
Boomfeestdag in Bennekom **	12 maart	1 (2)	1 (3)
Padden en Vroege voorjaar	april	3 (2)	4 (3)
Op pad met je zintuigen	april/mei	6 (8)	6 (9)
Beste Bos	mei	4 (4)	5 (7)
Wateronderzoek	juni	2 (3)	3 (4)
Waterbeestjes	juni	5 (3)	8 (5)
Bodemdierendag Ede	26 september	4 (3)	9 (5)
Kleine beestjes en paddenstoelen	oktober/november	5 (7)	6 (10)
		20 (22) scholen ***	47 (51) groepen

(Tussen haakjes de prestaties van vorig jaar)

De met * gemerkte onderdelen worden aangeboden door IVN Ede,

** organisatie Boomfeestdag Bennekom. De overige excursies worden uitgevoerd i.s.m. IVN Het Groene Wiel.

*** Verdeling basisscholen:

Ede 11(12), Bennekom 6 (6), Harskamp 1 (1), Ederveen 2 (1), Lunteren 0 (1), Wageningen 0 (1)

Dit jaar zijn wilgen langs de **Achterstraat** in Bennekom geknot met twee groepen 8.

Helaas werden opnieuw na afloop van de twee knotmorgens niet alleen de bomen, die de leerlingen niet klaar hadden kunnen krijgen, maar ook alle andere bomen in Bennekom van hun takken ontdaan door een onderaannemer. Zodoende zullen we deze lessen in 2026 moeten overslaan.

Met 2 groepen 8 en 1 groep 7 zijn we aan het werk geweest op de hei in het Mierenreservaat **De Heide** in Bennekom bij de Oostbreukelderweg.

Hoewel enkele leerlingen wel een boom mochten omzagen, bood voor een groep 8 het werken op de hei toch te weinig uitdaging. We zullen deze les alleen nog aanbieden voor groep 7.

Op beide werkdagen in het landschap heeft een gids tevoren op school een **PPT-presentatie** verzorgd over het nut van het werken en veilig werken. In het Bennekoms Nieuwsblad heeft een premium artikel gestaan (online).

Voor de zevende keer waren we voor de jaarlijkse **Boomfeestdag** in het Binnenveld. Met de leerlingen van groep 7a van de Kraatsschool is een elzenhaag geknot langs de Maandereng. Daarbij verzorgden IVN-ers een quizpuzzel met vragen over de elsen en andere bomen.

In Bennekom is de Boomfeestdag een van de initiatieven van Levend Landschap, opgezet door de Dorpsraad Bennekom in samenwerking met de gemeente Ede en de Stichting Landschapsbeheer Gelderland.

Dit jaar waren de **Vroege voorjaarsexcursies** weer bij de poelen aan de Horalaan. Hoewel er nauwelijks paddenactiviteit te zien was, maakten de vragen over padden met opdrachten onderweg de 4 excursies tot een succes. Met aangenaam zacht weer was er veel aandacht voor de ontkiemende beukenootjes met hun olifantenoren, uitbottende knoppen, vogels en insecten.

De **bosexcursies** zijn uitgevoerd op verschillende locaties:

- Ede – Kernhem
- Ede – Edese bos
- Ede – Sysselt
- Bennekom – Hoekelum
- Bennekom – Bornweg

De lessen **“Op pad met je zintuigen”** hebben we weer gepresenteerd als een boswandeling waarbij onderweg de verschillende opdrachten aan bod kwamen. Met 4 tot 5 leerlingen per gids konden alle zintuigen goed aan bod komen en werden gedurende de 5 kwartier durende tochten veel ontdekkingen gedaan. Met 6 groepen deden we deze excursie.

Bij de leskist **Beste Bos** stimuleren we de zelfwerkzaamheid bij het werken in groepjes van 3 tot 4 leerlingen uit de bovenbouw. We bieden ondersteuning en controleren de genoteerde waarnemingen. Met 5 groepen werd de leskist gedaan. De plek dichtbij Kernhem bleek de meeste variatie aan planten en dieren te hebben. Heel bijzonder was de ontdekking van een slang die een hazelworm bleek te zijn.

Voor 3 lessen **Wateronderzoek** en 8 lessen **Waterbeestjes vangen** gingen we naar de singel bij de Koekeltse boslaan in Veldhuizen en naar de poelen aan de Horalaan. Rondom de poelen aan de Horalaan is de ruimte beperkt, zodat daar alleen kleine groepen terecht kunnen. Alleen leerlingen van de school uit de wijk gaan hier op wateronderzoek. Het waren prettige excursies met een vangst vergelijkbaar met die van vorig jaar.

De gemeente Ede benoemde 26 september tot **Bodemdierendag 2025** en vroeg opnieuw het IVN mee te helpen bij het zoeken van bodemdiertjes. Voor de 11^e keer organiseerde het NIOO (Het Nederlands Instituut voor Ecologie) het landelijke bodemdierenonderzoek in een periode van enkele weken rondom Dierendag.

Na de opening door een enthousiaste wethouder Jan Pieter van der Schans bij de Kraatsschool gingen 5 groepen van deze school bodembeestjes zoeken. Tegelijk gingen bij 3 andere scholen ook nog eens in totaal 4 groepen aan de slag. De waarnemingen werden deels door de leerlingen zelf ingevuld op de website van Bodemdierendagen. De scores voor de bodemrijkdom varieerden van 4,4 tot 9. Er was veel pers aanwezig. Op de social media van de gemeente Ede heeft een kort filmpje gestaan. In Ede

Stad verscheen een premium-artikel (voor abonnees) met foto

<https://www.edestad.nl/lees/1209508>. Ook in de Buitenronde van december verscheen een artikel.

Bij de 6 herfstexcursies "**Paddenstoelen en kleine beestjes**" gingen we behalve naar paddenstoelen en kleine beestjes ook op zoek naar vruchten en bladvormen.

Dit jaar zijn door Ineke Jansonius nieuwe werkbladen ontwikkeld, die enthousiast ontvangen zijn.

Met name het bladerenkwartet was een actieve werkvorm om de leerlingen attent te maken op de bladvorm.

Een klein deel van de te **gebruiken excursie-materialen** wordt bewaard in een IVN-kast bij Publieksboerderij De Proosdij, de rest is bij Joke Veltkamp in de schuur of op zolder.

Ineke Jansonius maakte de **afspraken** voor het knotten en het werken op de Heide, Joke Veltkamp voor de Boomfeestdag, Emily de Waal voor de Bodemdierendag en Ad Meijs voor alle andere excursies.

De schoolgidsen

De schoolgidsen waarderen het zeer elkaar ook te ontmoeten zonder leerlingen. Op 9 januari liepen we met 13 personen vanaf de Doesburgse molen het Kinderklompenpad dat mede door enkele IVN-ers ontwikkeld is. Daarna dronken we binnen een warme kop koffie of chocola. Naast de interessante stopplaatsen met een activiteit voor de kids, hadden we onderweg een leuke ontmoeting met de moeflons op het SOMA-terrein.

Op 16 januari hield Joke een praatje bij de NGO-cursus en Ineke verzorgde op 25 januari een korte kabouterwandeling als kennismaking met werkvormen voor kinderen. In de loop van het jaar kwamen verschillende cursisten met enthousiasme stage lopen bij de excursies met leerlingen. We hopen dat het zal leiden tot nieuwe medewerkers zodra de cursus afgerond is.

Ineke was in het voorjaar buddy voor drie enthousiaste jongeren die deelnamen aan het Green Educators programma van IVN Gelderland. Het traject is afgerond met een zelfgemaakte bosles met het thema "Wie beweegt er in het bos?" voor een groep 4.

De voorjaarsactiviteiten werden op 10 juli afgesloten met een struintocht door de Jufferswaard bij Renkum met diverse sporen van bevers. We namen afscheid van Erna Reesink en Christa van Harten die respectievelijk 14 en 18 jaar actief waren in de Scholenwerkgroep IVN Ede.

Ook maakten we kennis met Inge Hindriks als de nieuwe contactpersoon op het Groene Wiel.

Op 18 augustus nodigde Inge ons uit voor een lunch op het Groene Wiel. 12 personen genoten van een lekkere lunch, gezelligheid en een rondleiding met bezoek aan de zolderverdieping vol excursiematerialen.

Voor de afsluiting van het jaar waren we opnieuw te gast op het Groene Wiel. Op 14 november verzorgde Susanne Hutten een workshop over goed interactief buitenlesgeven. Met diverse grote insecten en andere kleine dieren hadden 9 schoolgidsen een inspirerende ochtend.

Januari 2026 bestaat de werkgroep uit de volgende personen:

Tineke de Boer, Gerard Brouwer, Floor Cromjongh, Bianca van Elteren, Joop Ernst, Anne Gutenkunst, Wim Haver, Dick en Lies van den Hout, Ineke Jansonius, Maria van de Kam, Scilla Köhlinger, Kike Laagewaard, Karin Lansing, Jan Leppink, Albert Loef, Ad Meijs, Frederiek Middellink, Truus van Otterloo, Marjolein Pijper, Ingrid van Rijt, Rian Smit, Milka Sytsma, Dora van der Velde, Henk Veldkamp, Joke Veltkamp, Govert Versteeg, Emily de Waal, Jannita van de Waerdt, Ruth Zaal

Knutselmiddagen bij de Proosdij

Truus van Otterloo verzorgde met hulp van enkele schoolgidsen vier knutselmiddagen bij de Proosdij: steeds op een woensdagmiddag in een schoolvakantie. Vooral toevallige bezoekers aan de kinderboerderij (ouders/grootouders met kinderen) schoven bij ons aan om te komen knutselen of een praatje te maken. Bekendmaking via de facebookpagina van de Proosdij ging helaas 3 x mis, anders waren er zeker meer bezoekers gekomen. Globaal ging het nu om zo'n 20 kinderen per keer met even zovele ouders. Met 3 of 4 schoolgidsen als begeleiders konden we iedereen helpen waar nodig, limonade schenken (kregen we van de Proosdij) en ook meer bekendheid geven aan IVN Ede. De bezoekers waarderen onze activiteiten heel positief!

Slechts 1 keer moesten we vanwege regen naar binnen vluchten. De andere middagen konden we buiten de picknicktafels gebruiken en waren we goed zichtbaar aanwezig!

Woensdag 25 februari: Kleien en voederfleshouder timmeren.

Woensdag 23 april: Boekenleggers met droogbloemen en minituintje

Woensdag 23 juli: In en bij het water. Libel knutselen, ijsvogel tekenen en leren over waterbeestjes. Vanwege een enorme hoosbui halverwege naar binnen verhuisd.

Woensdag 22 oktober: Knutselen met herfstvruchten en bladeren, voeldoos herfstvruchten

Kan je deze allemaal vinden??? (VOELDOOS) Leg er 1 op elk plaatje

Kastanje

Eikel

Tamme kastanje

Dopje van eikel

Dennenappel

Elzenproppen

Bolster van beukenootje

Dop van walnoot

Fête de la Nature, zaterdagmiddag 6 september

Met prachtig zomerweer genoten deze middag zo'n 35 kinderen samen met hun ouders van een gezellige en informatieve natuurmiddag bij Publieksboerderij De Proosdij. Maar liefst 16 IVN'ers waren hierbij actief en als gast was er een imker. Koffie, thee en limonade werden net als voorgaande jaren beschikbaar gesteld door de Proosdij. Behalve een informatietafel waar ook 2^e hands natuurboeken, loeppotjes en vlinderhandpoppen gekocht konden worden, waren er allerlei verschillende activiteiten: Kinderen konden een vlinderspeurtocht doen met als beloning een kadootje uit de grabbelton, terwijl in een kooi echte vlinders eitjes, rupsjes en poppen te bewonderen waren.

Er konden kaarten worden gemaakt met droogbloemen. Met speciaal sop ontstonden reuzenzeepbellen waar de prachtigste kleuren op verschenen. Er konden fladderende vlinders, muisjes en lieveheersbeestjes worden geknutseld. De vogelwerkgroep was aanwezig met een enorme partij nestkasten alsmede met (in de boom opgehangen) papieren vogels en liet de kinderen met hun ouders daarbij puzzelen. De werkgroep Vleermuizen vertelde met mooie foto's over het leven van de vleermuis en zijn belang voor de natuur. Er was ook een mooi verhaal waarin het zien van kleuren van de verschillende soorten vleermuizen werd uitgelegd. De imker had behalve honing ook een korf bijen meegenomen en liet het verschil zien tussen de Europese en de Aziatische hoornaar.

Overige buitenschoolse activiteiten

Milka Sytsma en Jan Leppink controleren nog steeds regelmatig de door de scholen teruggebrachte **leskisten** op de Proosdijkinderboerderij in Ede. De leskisten worden door IVN Het Groene Wiel beheerd.

Enkele gidsen verzorgden met plezier en succes de **kabouterwandelingen** en **vossenspeurtocht** uit het excursieprogramma van IVN Ede.

Op 24 mei was het IVN aanwezig bij de Bio Diversity Challenge in Wageningen. Op de KNNV-kraam lagen de folders van IVN Ede en Joke Veltkamp ging met de kinderen op wateronderzoek in de gracht bij het Torckpark. Samen met de vele ouders was het een succesvolle dag.

De **Slootjesdagen** bij de singel bij de Koekeltse boslaan waren weer een succes. Op 21 juni telden we 8 volwassenen en 9 kinderen, terwijl we op 31 augustus maar liefst 16 ouders en ongeveer 24 kinderen telden. Dit keer hoefden de deelnemers zich niet tevoren te melden. Er waren weer 3 rondes. Bij elke ronde waren er nieuwe belangstellenden.

Externe contacten en bijscholing

Voor het werken in het landschap zijn de scholenwerkgroep en jeugdclub de Bosvriendjes gezamenlijk een van de aangesloten vrijwilligersgroepen van Landschapsbeheer Gelderland. Dit geeft ons de mogelijkheid om gereedschap te lenen en we worden ondersteund/bijgeschoold op het gebied van veiligheid.

Als aangesloten groep maken we ook deel uit van het Groene Vrijwilligersnetwerk Ede. Jaarlijks is er een gezamenlijke activiteit in de voorzomer en een coördinatorenoverleg in het najaar. Ineke is aanwezig geweest bij de activiteit in de voorzomer.

Emily heeft deelgenomen aan de inspirerende Kennismiddag Natuureducatie 'Van bodem tot brein' van IVN Gelderland.

Plannen voor 2026

We blijven nieuwe schoolgidsen welkom heten en begeleiden.

Ook in 2026 doen we mee aan Kabouterwandelingen, een dierenpeurtocht, Fête de la Nature en de Slootjesdagen. Nieuw is de rolstoel- en rollatorvriendelijke kaboutertocht, die we om onderscheid te maken "speurtocht met vlinders" noemen. Deze activiteiten worden gemeld in het jaarprogramma van de afdeling.

Met Publieksboerderij De Proosdij zijn afspraken gemaakt voor kinderactiviteiten in 4 vakanties en mogelijk komt er weer een Bodemdierendag Ede in het najaar.

Nieuw is de uitnodiging om mee te doen aan de SAM school Olympiade. De traditionele sportdag voor basisscholen is uitgebreid met cultuur in de breedste zin van het woord. We mogen kinderen laten kennismaken met natuur als mogelijkheid om je vrije tijd in te vullen.

Een School voor Bijzonder onderwijs vroeg ons mee te denken hoe ze een jaarlijkse natuurexcursie voor elke groep – met steun van IVN Ede – in hun leerlijn kunnen borgen. Het is een uitdagende vraag waar we graag mee aan de slag gaan.

Tenslotte

Veel dank aan alle medewerkers. Er zijn weer volop zaadjes gezaaid waaruit veel belangstelling voor de omgeving kan groeien!

Joke Veltkamp

Truus van Otterloo

Ineke Jansonius

Emily de Waal

Ad Meijs

